

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

26 aprilie 2021

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit în următoarea componență:

Președinte – Nadejda Toma,

Judecători – Ion Guzun, Liliana Catan, Iurie Diaconu și Victor Boico,

a judecat în ședință, fără citarea părților, recursul ordinar, prin care se solicită casarea sentinței Judecătoriei Orhei, sediul Rezina din 11 decembrie 2019 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 30 septembrie 2020, declarat de către inculpatul

Cibotari Victor XXXXX, născut la
XXXXX, originar și domiciliat în XXXXX.

Termenul examinării cauzei:

Instanța de fond: 03.04.2018 – 11.12.2019;

Instanța de apel: 21.01.2020 – 30.09.2020;

Instanța de recurs: 18.01.2021 – 26.04.2021.

Colegiul penal lărgit asupra recursului în cauză

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Orhei, sediul Rezina din 11 decembrie 2019, **Cibotari Victor XXXXX** a fost recunoscut vinovat în săvârșirea infracțiunii prevăzute la art. 190 alin. (1) Cod penal, fiindu-i stabilită o pedeapsă sub formă de amendă în mărime de 850 unități convenționale, echivalentul a 42 500 (patruzeci și două mii cinci sute) lei.

S-a dispus încasarea de la Cibotari Victor suma de 35 300 (treizeci și cinci mii trei sute) lei în beneficiul Instituției Publice Școala Primară Grădiniță Mincenii de Sus, IDNO XXXXX, IBAN XXXXX, cu titlu de prejudiciu material cauzat prin infracțiune.

Solicitarea procurorului de a încasa din contul inculpatului, cu titlu de cheltuieli judiciare suma de 54, 32 (cincizeci și patru, 32) lei, a fost respinsă ca neîntemeiată.

A fost soluționată soarta corpurilor delictive.

2.1. Pentru a pronunța sentința adoptată, prima instanță, *în fapt*, a reținut că Cibotari Victor, la 15 decembrie 2016, activând în calitate de director comercial al SRL „Tinucris”, adresa juridică XXXXX, cu scopul dobândirii ilicite a bunurilor altei persoane, prin inducerea în eroare a directorului Instituției Publice „Școala Primară Grădiniță”, din s. Mincenii de Sus, r-nul Rezina, cet. Popușoi Elionora, a încheiat în numele SRL „Tinucris” contractul Nr. 30 din 15.12.2016, pentru achiziționarea mărfurilor cu Instituția Publică „Școala Primară Grădiniță”, din s. Mincenii de Sus, r-nul Rezina, promițându-i acordarea unor servicii de achiziționare a

mărfurilor și anume instalarea unui teren de joacă pentru copii pe teritoriul Instituției Publice „Școala Primară Grădiniță”, din s. Mincenii de Sus, r-nul Rezina, pentru care fapt a primit prin transfer pe cont de la Instituția Publică „Școala Primară Grădiniță”, din s. Mincenii de Sus, r-nul Rezina, mijloace bănești, în sumă totală de 35 300 lei, neavând de la bun început intenția de a-și onora angajamentul asumat și nici nu a îndeplinit condițiile stipulate în contract, prin ce a însușit banii Instituției Publice „Școala Primară Grădiniță”, din s. Mincenii de Sus, r-nul Rezina, cauzându-i acesteia un prejudiciu material considerabil în sumă de 35 300 lei.

2.2. De către organul de urmărire penală acțiunile inculpatului au fost încadrate în baza art. 190 alin. (2) lit. c) Cod penal, escrocheria, *adică dobândirea ilicită a bunurilor altor persoane prin înșelăciune și abuz de încredere, cu cauzarea de daune în proporții considerabile.*

3. Nefiind de acord cu sentința pronunțată, aceasta a fost contestată cu apel de către:

- *inculpat*, care a solicitat casarea acesteia și pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care să fie dispusă achitarea sa în baza art. 390 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală.

În susținerea apelului, inculpatul a indicat că prima instanță greșit a constatat existența faptului infracțiunii în acțiunile sale, dat fiind că între SRL „Tinucris” și Instituția Publică „Școala Primară Grădiniță” din s. Mincenii de Sus, r-nul Rezina, guvernează relațiile de ordin civil, izvorâte din contractul nr. 30 din 15.12.2016 cu privire la achiziționarea mărfurilor, în care părțile contractante au stabilit concret modalitatea de soluționare a unor eventuale litigii ce pot apărea pe parcursul executării obligațiilor contractuale.

A ținut să menționeze că raporturile apărute între aceste două entități au la bază și sânt reglementate de legislația civilă a Republicii Moldova, care în art. 1 alin. (1) Cod civil al RM (în vigoare la data încheierii contractului sus menționat), prevede expres că, legislația civilă este întemeiată pe recunoașterea egalității participanților la raporturile reglementate de ea, inviolabilității proprietății, libertății contractuale, inadmisibilității imixtiunii în afacerile private, necesității de realizare liberă a drepturilor civile, de garantare a restabilirii persoanei în drepturile în care a fost lezată și de apărare judiciară a lor. Alin. (2) al aceluiași articol prevede că, persoanele fizice și juridice sânt libere să stabilească pe bază de contract drepturile și obligațiile lor, orice alte condiții contractuale, dacă acestea nu contravin legii.

La caz, a afirmat cu toată certitudinea că sentința de condamnare reprezintă o imixtiune în raporturile dintre SRL „Tinucris” și Instituția Publică „Școala Primară Grădiniță” din s. Mincenii de Sus, r-nul Rezina, lovind direct în principiul libertății contractuale;

- *avocatul Harea Dumitru în numele inculpatului Cibotari Victor*, prin care a solicitat casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Cibotari Victor să fie achitat în baza art. 390 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală.

În motivarea apelului, avocatul a indicat că, la data de 15.12.2016, între SRL „Tinucris”, reprezentată de administratorul Cibotari Victor, pe de o parte, și Instituția Publică Școala Primară Grădiniță Mincenii de Sus, reprezentată de Popușoi E., pe de altă parte, a fost încheiat contractul nr. 30 privind achiziționarea mărfurilor (serviciilor). Potrivit contractului menționat, SRL „Tinucris” își asumă obligația de a vinde și livra (presta) marfa, iar Instituția respectivă, se

obligă să recepționeze și să achite marfa (serviciul) prevăzută în specificația din contract, valoarea căreia constituie suma de 35 300 lei. Conform aceluiași contract, SRL „Tinucris” urma să execute un topogan cu treceri și scări, scrânciob mic, scrânciob cu lanțuri, topogan mic simplu, nisipieră, camion mic, roată cu scăunele, căluți, la prețul total de 35 300 lei. Totodată, contractul prevede și ordinea de soluționare a litigiilor care pot apărea eventual cu privire la executarea contractului, părțile contractante stabilind de comun acord că orice litigiu se va soluționa pe cale amiabilă, iar în caz contrar va fi examinat și soluționat în conformitate cu legislația în vigoare a RM.

A mai indicat că deși între SRL „Tinucris” și Instituția Publică Școala Primară Grădinița Mincenii de Sus a apărut un litigiu cu privire la executarea contractului de achiziționare a mărfurilor (serviciilor), iar contractul prevedea ordinea de soluționare a litigiilor apărute între părțile contractante, Instituția dată nu a făcut uz de dreptul său de a sesiza instanța de judecată competentă în vederea valorificării drepturilor Instituției pe cale judiciară, dar a recurs la organul de urmărire penală în vederea utilizării acestuia drept instrument de soluționare a unui litigiu civil, situație pe care apărarea o califică ca fiind incompatibilă cu ordinea de drept.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 30 septembrie 2020 apelurile declarate a fost respinse ca nefondate, cu menținerea sentinței fără modificări.

5. Pentru a pronunța soluția adoptată, instanța de apel, examinând probatoriul administrat în prezenta cauză penală, prin prisma concludenței, utilității și coroborării reciproce, a conchis că vinovăția inculpatului în comiterea escrocheriei este dovedită, înafara oricărui dubiu.

În acest sens, au fost reținute ca fiind concludente și utile:

- *declarațiile martorului Popusoi Eleonora*, date în prima instanță și *verificate prin citire în instanța de apel*, care a relatat că, activează în calitate de directoare a grădiniței din s. Mincenii de Jos, r-nul Rezina. La sfârșitul anului 2016, la instituția pe care o conduce, s-a acumulat o sumă de bani. Au hotărât să instaleze un teren de joacă. Au fost acumulați aproape 35 000 lei. Doreau acest teren și la o ședință a discutat cu colegile sale și acestea i-au spus că este în or. Rezina un SRL care efectuează astfel de lucrări. S-a interesat și a aflat că execută aceste lucrări soțul vânzătoarei de la magazinul de cărți. A plecat la ea și a cerut datele de contact ale soțului ei. A contactat cu el și a semnat contractul la 15.12.2016. Au convenit asupra prețului, inculpatul i-a dat contul de plată pe care a transferat 35 300 lei. După transfer, inculpatul a anunțat-o că este nevoie de semnat factura, căci este sfârșit de an. La început stătea la dubii, dar a semnat factura având încredere în inculpat. A semnat factura, deoarece s-a gândit că este sfârșit de an și ca suma disponibilă să nu devieze, a considerat necesar să implementeze acest proiect cât mai rapid. După sărbători, totul s-a stopat din motive diferite. Pe la sfârșitul lunii mai l-a telefonat personal, la ce dumnealui a comunicat că terenul este gata. Ea discuta cu soția lui și ea îi spunea că el mereu este ocupat și nu are timp. Credea mereu cuvintelor spuse. Făcea drumuri la Rezina, iar i-a spus că este plecat la sanatoriu, pe la începutul lunii septembrie, iarăși același răspuns. Prin luna octombrie a anunțat-o o doamnă că inculpatul este în oraș. Fiind la o ședință, s-a întâlnit cu inculpatul și acesta i-a spus că este totul normal și până la mijlocul lunii octombrie terenul va fi instalat. Totuși, nici până în prezent nu este nimic instalat. Ulterior, ea i-a trimis o

scrisoare recomandată, iar fiica i-a scris pe rețelele de socializare, la toate a primit un răspuns nesatisfăcător pentru ea. Apoi s-a adresat la ogrele abilitate pentru ajutor. În acea perioadă s-au întâlnit de vreo 3-4 ori. Deja după, îl apela telefonic. La fel soția lui i-a spus că o parte din teren este gata, au rămas doar niște detalii. Odată i-a solicitat inculpatului să vadă modelul terenului ce urmează a fi instalat. Mereu îi spunea că este gata și în curând va fi instalat. De nenumărate ori îl întreba pe inculpat și primea răspuns că o parte din sumă este implicată în teren, apoi că au achitat impozite, însă până în prezent nu este nimic instalat și nu s-a gândit că se va ajunge la așa situație. Niciodată inculpatul nu a încercat să-i ofere un răspuns cert, mereu răspunzând evaziv și comunicându-i că în curând terenul va fi instalat. S-a bazat pe încredere și aștepta rezolvarea problemei. La moment unica pretenție este să instaleze terenul de joacă, alte pretenții nu are;

- *declarațiile martorului Lazari Ludmila*, date în prima instanță și *verificate prin citire în instanța de apel*, care a relatat că, activează în calitate de șefă a Secției deservire persoane juridice al DD Rezina, din cadrul SFS, iar în anul 2017 a fost efectuat un control fiscal la SRL „Tinucris”, unde au fost depistate careva încălcări pentru perioada de 5 ani. Controlul a fost efectuat în oficiul fiscal în baza documentelor prezentate de contribuabil, unde s-a constatat că au fost achitate impozitele pe venit, pe salariu și pe activitate.

Totodată, a fost aplicată o amendă întreprinderii, în baza deciziei inspectorului. La moment se înregistrează restanța la buget. Concretizează că nu au fost blocate conturile SRL „Tinucris”, însă au fost sechestrate mijloace fixe. De către contribuabil nu a fost contestată decizia cu privire la sechestrul. Sechestrul a fost aplicat de Direcția serviciului fiscal. Din câte ea cunoaște a fost aplicat sechestrul pe mijloace de transport și chiar dacă este pus un sechestr, inspectoratul fiscal nu poate bloca conturile;

- *declarațiile specialistului Vilea Tatiana*, date în prima instanță și *verificate prin citire în instanța de apel*, care a relatat că, îl cunoaște pe Victor Cibotari, ca client. La 26.12.2016 de la grădinița primară din s. Mincenii de Sus, r-nul Rezina, a fost efectuat transfer bancar în sumă de 35 300 lei, beneficiar a fost SRL „Tinucris”, soldul mijloacelor bănești ale întreprinderii la momentul transferului a fost 0.

Prin urmare, înainte de transfer, întreprinderea nu avea nici un leu în cont. După efectuarea transferului, la aceeași dată s-au reținut comisioane bancare și anume 4 comisioane a câte 20 de lei fiecare. Mai sânt 2 comisioane bancare, unul de 115 lei, al doilea comision de 150 de lei, pentru eliberarea numerarului. A fost eliberat numerar de 10 000 de lei, toate eliberările au fost ridicate de d-nul Victor personal, la data de 27.12.2016. La aceeași dată a fost transferat 1 000 lei, plata pentru reparația auto, către firma SRL „IrautoGrup”. Încă un transfer a fost în sumă de 2 241 lei care a constituit plata pentru servicii de publicitate, de pe contul SRL „Tinucris” pe contul CPSS „Sănătatea”. Plata pentru arenda oficiului – 3 200 lei a fost transferată pe contul SRL „Stedula Grup” și s-a mai rambursat o parte din suma creditului, 10 000 lei, credit contractat de către SRL „Tinucris”. A rămas în cont 8 514 lei. Niște comisioane s-au reținut pe data de 29.12.2016, apoi a fost efectuată o plată pentru instrumente – 1 560 lei pe contul firmei „TodCrisan” SRL, comisioanele aferente la această tranzacție au constituit 16 lei. La fel pe aceasta dată a fost suplinat contul cu 3 712,80 lei pentru jaluzele. Soldul la sfârșitul acestei zile a

fost 10 650,80 lei. La data de 30 decembrie 2016 s-au eliberat bani din cont în sumă de 3 000 lei, 45 lei, s-a reținut comision. Soldul la sfârșit de zi a constituit 7 604,80 lei.

La data de 03.01.2017 s-au reținut comisioanele bancare în sumă de 100 lei, soldul rămas – 7 504, 80 lei. La 04.01.2017 s-a transferat plata pentru telefonie în sumă de 400 lei și comision de 5 lei, soldul la sfârșitul zilei – 7 099, 80 lei. La 05.01.2017 s-au reținut 4 comisioane a câte 20 de lei, apoi merg transferuri: impozitele pe venit 72,94 lei; impozit venit din salariu, asigurări sociale 126 de lei; contribuție sociale 954, 16 lei și TVA 1 621,97 lei, soldul rămas – 4 244,73 lei. La 06.01.2017, s-au eliberat din cont 4 000 lei, s-a reținut comision 60 lei, a ridicat banii d-nul Victor. Soldul la sfârșitul zilei – 184,73 lei. Pe 16 ianuarie 2017 vin încasări în cont, de la CS Ignăței în sumă de 5 975 lei. De pe data de 16 ianuarie 2017 până în prezent erau mișcări pe cont, poate avea conturi în alte bănci.

Instanța de apel a subliniat că întreaga sistemă de probe examinate mai sus și apreciată prin prisma prevederilor art. 101 Cod de procedură penală, coroborează între ele și demonstrează incontestabil, faptul că inculpatul Cibotari Victor a comis infracțiunea prevăzută la art. 190 alin. (1) Cod penal.

Nerecunoașterea vinovăției de către inculpat, instanța de apel a apreciat-o ca o metodă de apărare și un drept de a nu se autoincrimina, garantat de art. 66 Cod de procedură penală și art. 6 CEDO, or, persoana care pe parcursul procesului penal are calitatea procesuală de inculpat nu poate fi urmărită pentru depunerea declarațiilor false sau refuzul de a face declarații, iar această împrejurare nu poate fi reținută drept circumstanță agravantă la stabilirea pedepsei penale.

În continuare, instanța de apel a ținut să menționeze că obiectul material al infracțiunii de escrocherie este format din bunurile care au o existență materială, sânt create prin munca omului, dispun de valoare materială și cost determinat, fiind bunuri mobile și străine pentru făptuitor.

Latura obiectivă a infracțiunii prevăzute la art. 190 Cod penal are următoarea structură: 1) fapta prejudiciabilă alcătuită din două acțiuni (inacțiuni): a) acțiunea principală, care constă în dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane; b) acțiunea sau inacțiunea adiacentă, care constă, în mod alternativ, în înșelăciune sau abuz de încredere; 2) urmările prejudiciabile sub forma prejudiciului patrimonial efectiv a cărui mărime se estimează prin depășirea a 20 de salarii medii lunare pe economie prognozate, stabilite prin hotărârea de Guvern în vigoare la momentul săvârșirii faptei; 3) legătura de cauzalitate dintre fapta prejudiciabilă și urmările prejudiciabile.

În dispoziția normei incriminatoare, noțiunea „dobândire ilicită” are sensul autentic de „sustragere”. Nu există nici un temei de a afirma că escrocheria nu este o infracțiune săvârșită prin sustragere.

Latura subiectivă a infracțiunii analizate se manifestă, în primul rând, prin vinovăție sub formă de intenție directă. De asemenea, la calificarea faptei este obligatorie stabilirea scopului special, și anume, cel de cupiditate.

Reieșind din cele elucidate mai sus, instanța de apel a notat faptul că inculpatul Cibotari Victor a indus în eroare directoarea grădiniței, cu scopul de a obține de la aceasta mijloace bănești, știind cu certitudine că obiectul contractual nu va fi executat, or, din declarațiile

martorilor, rezultă evident că inculpatul nici nu a întreprins careva măsuri pentru a demonstra că acesta a efectuat la timpul lui careva lucrări ce ar avea tangență cu terenul de joacă.

Concomitent, instanța de apel a statuat că imixtiunea penalului în sfera privată, sferă bazată pe principiul egalității părților, trebuie privită ca o ultimă măsură. Dacă ambele părți - debitorul și creditorul - obțin profituri de pe urma parteneriatului lor, rămânând proprietari asupra bunurilor sale (sau una dintre părți suferă prejudicii sub forma venitului ratat, fără a pierde însă dreptul de proprietate), atunci raporturile dintre cele două părți trebuie să rămână în continuare pe tărâmul dreptului civil. Dacă însă, una dintre părți, asumându-și angajamente, nu are posibilitate și nici dorință să le execute (în prealabil fiindu-i transmise bunuri de cealaltă parte, care astfel își pierde dreptul de proprietate asupra lor), este foarte probabilă necesitatea intervenției legii penale.

Delimitarea escrocheriei de încălcarea normelor de drept civil trebuie făcută luându-se în considerare două aspecte de maximă importanță: 1) atitudinea făptuitorului față de faptul transmiterii lui a bunurilor; 2) prezența disponibilității efective a făptuitorului de a-și executa angajamentele.

Așadar, circumstanțele enunțate mai sus au contribuit la formarea convingerii instanței de apel, că inculpatul Cibotari Victor, de la bun început nici nu a avut intenția de a executa obligațiunile contractuale, în contextul în care din materialele cauzei, rezultă cu certitudine că mijloacele bănești transferate pe contul SRL „Tinucris” au fost ridicate pentru alte necesități ale inculpatului, decât cele de procurare a materialelor necesare pentru construcția și instalarea terenului de joacă.

La fel, a fost reținută ca fiind declarativă afirmația inculpatului, precum că a fost pus sechestru pe conturile bancare a SRL „Tinucris” de către serviciul fiscal, or, martorul Lazari Ludmila a declarat în ședința de judecată că, controlul a fost efectuat în oficiul fiscal în baza documentelor prezentate de contribuabil, unde s-a constatat că au fost achitate impozitele pe venit, pe salariu și pe activitate. De asemenea, a fost aplicată o amendă întreprinderii în baza deciziei inspectorului, însă conturile SRL „Tinucris” nu au fost blocate, au fost sechestrate doar mijloace fixe, din câte ea cunoaște, o unitate de transport.

Cât privește pedeapsa stabilită inculpatului, instanța de apel a reiterat că aceasta este echitabilă și proporțională faptei comise, întrucât prejudicierea relațiilor sociale cu privire la securitatea circulației patrimoniului are consecințe cu un pronunțat caracter grav și reprezintă una din cele mai importante probleme sociale, cu atât mai mult că acesta reprezintă tendințe ascendente. Respectiv, o pedeapsă sub formă de amendă în mărimea stabilită de prima instanță este pe măsură să prevină săvârșirea repetată a unor infracțiuni similare, cât și să corijeze comportamentul inculpatului.

6. Legalitatea și temeinicia deciziei instanței de apel este contestată cu recurs ordinar de către *inculpatul Cibotari Victor*, care invocând temeii pentru recurs prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală solicită casarea hotărârilor adoptate pe caz, rejudecarea cauzei, cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care să fie dispusă achitarea sa, în baza art. 390 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală, în legătură cu inexistența faptului infracțiunii.

În susținerea recursului declarat recurentul a punctat următoarele argumente:

- între SRL „Tinucris” și Instituția Publică Școala Primară Grădinița Mincenii de Sus a apărut un litigiu cu privire la executarea contractului de achiziționare a mărfurilor (serviciilor), iar contractul prevedea ordinea de soluționare a litigiilor apărute între părțile contractante. Instituția dată nu a făcut uz de dreptul său de a sesiza instanța de judecată competentă în vederea valorificării drepturilor instituției pe cale judiciară, dar a apelat la organul de urmărire penală în vederea soluționării unui litigiu civil;

- în cauză nu au fost administrate probe concludente care dovedește că inculpatul ar fi întocmit un plan bine structurat privind dobândirea gratuită prin inducerea în eroare, a mijloacelor financiare din patrimoniul Instituției Publice. Așadar, infracțiunea de escrocherie incriminată de organul de urmărire penală nu și-a găsit confirmare în realitatea obiectivă;

- sub incidența legii penale trebuie să intre doar acele încălcări care demonstrează reaua-voință, fraudă, malversațiune din partea făptuitorului, ceea ce în speță nu s-a dovedit de către acuzare, motiv din care la caz nu se atestă temeuri de a plasa raporturile juridice civile dintre aceste două entități juridice sub autoritatea legii penale;

- din probele administrate la cauză, nu rezultă explicit o suspiciune veritabilă că a fost săvârșită o infracțiune contra patrimoniului, în detrimentul intereselor instituției respective, fie a unei alte infracțiuni aflate în conexitate cu aceasta. Acțiunile efectiv incriminate de organul de urmărire penală inculpatului, nu corespund semnelor componente prevăzute la art. 190 alin. (1) Cod penal.

6.1. Asupra recursului declarat, procurorul a depus referință, prin care solicită inadmisibilitatea recursului declarat, ca fiind vădit neîntemeiat, din motiv că instanța de apel a adoptat o decizie legală și motivată.

7. Judecând recursul ordinar declarat și verificând legalitatea hotărârii atacate în baza materialelor din dosar, Colegiul penal lărgit conchide că acesta urmează a fi admis în conformitate cu prevederile art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, potrivit cărora *judecând recursul, instanța de recurs este în drept să îl admită, să dispună rejudecarea de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.*

În sensul art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel doar în cazurile stipulate în acest articol.

Potrivit prevederilor art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor prevăzute în art. 427, fiind în drept să judece și în baza temeiurilor neinvocate, fără a agrava situația condamnatului.

Astfel, Colegiul subliniază că instanța de apel, la judecarea cauzei soluționează următoarele chestiuni de drept: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just, dacă normele de drept procesual sau penal, au fost corect aplicate.

Statuând asupra principiului respectării normelor de drept menționate, Colegiul penal lărgit, verificând și analizând *per ansamblu* decizia instanței de apel, constată că instanța de apel la adoptarea soluției nu a respectat întocmai prevederile legale, ignorând exigențele legii

procesual-penale în partea motivării hotărârii, or în cazul în care se constată încălcări ale prevederilor legale referitoare la chestiunile menționate, hotărârea instanței de apel urmează a fi desființată, cu trimiterea cauzei la rejudecare, dacă eroarea constatată nu poate fi corectată de instanța de recurs.

Revenind la cauza dedusă judecării, instanța de recurs reține că, prin Legea nr. 179 din 26 iulie 2018, în vigoare la **17 august 2018**, norma de incriminare din această cauză – art. 190 Cod penal, a fost amendată, după cum urmează:

„4. În dispoziția alineatului (1), textul „*înșelăciune sau abuz de încredere*” se substituie cu textul „*inducerea în eroare a unei sau a mai multor persoane prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase sau ca mincinoasă a unei fapte adevărate, în privința naturii, calităților substanțiale ale obiectului, părților (în cazul în care identitatea acestora este motivul determinant al încheierii actului juridic) actului juridic nul sau anulabil, ori dacă încheierea acestuia este determinată de comportamentul dolosiv sau viclean care a produs daune considerabile*”;

în dispoziția alineatului (2), litera c) se exclude.”

Așadar, după 17 august 2018, alin. (1) din art. 190 Cod penal, avea următorul cuprins: „Escrocheria, adică *dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin inducerea în eroare a unei sau a mai multor persoane prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase sau ca mincinoasă a unei fapte adevărate, în privința naturii, calităților substanțiale ale obiectului, părților (în cazul în care identitatea acestora este motivul determinant al încheierii actului juridic) actului juridic nul sau anulabil, ori dacă încheierea acestuia este determinată de comportamentul dolosiv sau viclean care a produs daune considerabile*, care se pedepsește cu amendă în mărime de la 550 la 850 unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 120 la 240 de ore, sau cu închisoare de până la 3 ani”.

Concomitent, din conținutul sentinței rezultă că, prima instanță la examinarea cauzei, a dispus condamnarea inculpatului Cibotari Victor în baza art. 190 alin. (1) Cod penal, reținând fapta potrivit calificativelor din redacția nouă a dispoziției art. 190 alin. (1) Cod penal, și anume: „...cu scopul dobândirii ilicite a bunurilor altei persoane, prin inducerea în eroare ... cauzându-i acesteia un prejudiciu material considerabil în sumă de 35 300 lei.” (f.d. 78-79, vol. II).

În acest context, este evidentă concluzia că prima instanță, la judecarea cauzei nu a ținut cont că fapta incriminată inculpatului a fost comisă la 15 decembrie 2016, adică până la intrarea în vigoare a modificărilor operate la art. 190 Cod penal prin *Legea nr. 179 din 26 iulie 2018*.

În continuare, instanța de apel, la judecarea cauzei în ordine de apel, urma să țină cont de faptul că prin *Legea nr. 179 din 26 iulie 2018*, infracțiunea de escrocherie nu a fost decriminalizată, dar a fost concretizată latura obiectivă a acesteia prin modalități alternative de comitere a faptei prejudiciabile. Mai mult de atât, în acțiunile inculpatului au fost reținute semnele calificative ale infracțiunii de escrocherie potrivit redacției noi, care la acel moment (15 decembrie 2016) nu erau prevăzute de legea penală.

Așadar, se atestă că la judecarea apelurilor declarate, instanța de apel, verificând legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, nu a sesizat erorile comise de prima instanță, ci le-a preluat întocmai.

Rezumând cele consemnate mai sus, instanța de recurs poate să intervină în soluția instanței de apel, inclusiv și să o caseze, atunci când se constată comiterea unei erori de drept, care a dus la adoptarea unei hotărâri ilegale.

Prin urmare, Colegiul penal lărgit ajunge la concluzia de a admite recursul declarat, din alte motive decât cele invocate de recurent, cu casarea deciziei contestate, și dispune rejudecarea cauzei în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată, având în vedere că eroarea constatată în prezenta cauză penală nu poate fi corectată de instanța de recurs.

În cadrul rejudecării cauzei, instanța de apel urmează să înlătore eroarea menționată, să țină cont de împrejurările expuse care au servit temei de casare a soluției adoptate și în strictă conformitate cu prevederile art. 417-418 Cod de procedură penală să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată.

8. În conformitate cu prevederile art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

D E C I D E:

Admite recursul ordinar declarat de inculpatul *Cibotari Victor XXXXX* în propria cauză penală, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 30 septembrie 2020 și dispune rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată.

Pronunțată integral la *25 mai 2021*.

Președinte

Nadejda Toma

Judecători

Ion Guzun

Liliana Catan

Iurie Diaconu

Victor Boico